

Posudek
bakalářské práce *Lucie Remešové*
Jazykový obraz České a Polské republiky
na základě novoročních projevů prezidentů po roce 1989
(FF UK Praha, 2013)

Tématem bakalářské práce Lucie Remešové je pokus o rekonstrukci jazykového obrazu světa Polska a Česka na základě vybrané skupiny textů, pro něž je časovou hranicí rok 1989. Předmětem analýz je specifický žánr – novoroční projev –, jemuž dosud nebyla věnována adekvátní pozornost, a to nejen s ohledem na zvolenou metodologii.

Práce je rozvržena logicky. Rozdělena je do dvou hlavních částí. V první z nich, jež má teoretický charakter, se autorka věnuje třem pojmům, které považuje za nejpodstatnější a jimiž jsou: jazykový obraz světa (s. 14–22), genologie (s. 23–28) a jazyk politiky (s. 29–32). Praktickou část tvoří autorčiny analýzy novoročních projevů šesti prezidentů – dvou českých (V. Havel, V. Klaus) a čtyř polských (L. Wałęsa, A. Kwaśniewski, L. Kaczyński, B. Komorowski). Každá z analytických kapitol je strukturována podle stejného schématu a obsahuje informace týkající se: lexikální a stylistické roviny, nejčastější tematiky a axiologičnosti. Na závěr každé kapitoly se pak autorka pokouší o rekonstrukci jazykového obrazu světa Polska/Česka na základě představených textů. Celkem bylo analyzováno 46 projevů, z nichž šest se autorka rozhodla zařadit do práce celých, a to v rámci přílohy. Práci uzavírá Závěr a Seznam použité literatury.

Teoretická část práce byla zpracována (což je třeba zdůraznit) na podkladě české i polské odborné literatury. Místy jsou však základem pro zpracování vybraných teoretických pojmů pouze jednotlivé konkrétní texty (např. v části věnované genologii jde o text S. Gajdy) a jen na jejich základě jsou citovány další tituly. Díky tomu je nejen omezen počet reálně využité odborné literatury, ale čtenář ne vždy zcela jasně identifikuje zdroj uváděných informací (viz např. s. 24 – dějiny a směry genologie). Značně omezený je i výběr literatury týkající se jazyka politiky po roce 1989 – jedná se o jeden polský a jeden český titul. Jde-li o konkrétnější otázky, nejsou vždy zcela přesně formulovány definice, zejména ty, jejichž zdrojem je polská odborná literatura. Např. na s. 23, kde autorka uvádí definici žánru S. Gajdy, píše nikoli o žánru, ale o „druhu žánru“ (?). V rámci představení žánru analyzovaných textů si autorka nevšímá drobného, ale přesto nikoli nepodstatného rozdílu týkajícího se dne, kdy prezident obou zemí své projevy pronáší.

Na úvod hodnocení analytické části práce je třeba podtrhnout samostatnou práci autorky. To se týká jednak shromáždění textového materiálu, což nebylo vždy záležitostí jednoduchou, ale především jeho analýzy – polovina analyzovaných textů byla sepsána v polštině. Soudím, že s tímto úkolem si autorka poradila poměrně dobře. Mé poznámky se týkají několika otázek:

1. Stává se, že když autorka představuje výsledky svých analýz, ponechává je bez komentáře a uvádí pouze příklad převzaté přímo z analyzovaných textů (viz např. s. 69, 93) nebo celé jejich

fragmenty (viz např. s. 58). Nepříliš dobrým řešením se v takové situaci zdá být i uvádění pouze názoru třetí osoby (např. s. 46).

2. Některé příklady se mi jeví jako diskutabilní – např. *stav ducha, morálka džungle* s. 39
3. Opakovaně byl na slova, jež jsou v daných textech podstatná, položen příliš malý důraz – týká se to např. slov-klíčů v citovaném fragmentu z projevu V. Klause na s. 58. Nejde samozřejmě o snadný úkol, zejména v případě cizího jazyka. Pokud už však autorka vybrané výrazy rozebírá podrobněji, pak jsou její analýzy komplexnější, zajímavější a hodnotnější (viz např. s. 61).
4. Blíže neobjasněny zůstávají i některé zajímavé postřehy, např. využití stylu typického pro modlitby v projevu V. Klause (viz s. 58).
5. S ohledem na využití schéma jednotlivých analýz by snad stálo za zvážení zařadit do teoretické části práce i stručnou informaci týkající se persvaze. Zřetelné je to např. na s. 37, kde se autorka rozhodla umístit informaci na toto téma v závorce.
6. Když autorka práce na závěr rekonstruuje jazykové obrazy světa, nevyvarovala se opakování některých částí textu, a to i opakování doslovného (např. s. 46 a 51).

Jde-li o konkrétnější otázky, ráda bych upozornila na následující:

1. Vysvětlení podle mého názoru – ve vztahu k uváděnému textu – vyžaduje vyjádření „*neohrabaná*“ *syntaxe*, které autorka používá na s. 53.
2. Pozornost si podle mne zaslouží i otázka, zda se za „nadbytečným“ vysvětlováním některých pojmů v projevech V. Klause – jak si autorka správně povšimla (viz s. 53) – neskrývá nějaký skrytý záměr.
3. Autorka ne zcela přesně užívá výrazu „stát právníků“, viz s. 67.
4. Na s. 82 uvádí autorka práci mezi autoritami, na něž se odvolává prezident A. Kwaśniewski, i jméno V. Putina. Toto tvrzení je podle mého názoru třeba vysvětlit.

Autorka se ve své práci bohužel nevyvarovala nejrůznějších technických nedostatků. Na mnoha místech se poznámky nacházejí přímo v hlavním textu (viz např. s. 16, 17, 18). V poznámce č. 21 je chybně uvedeno číslo strany. V textu lze najít i překlepy, jedna z příloh (3) není dostatečně čitelná.

U vědomí všech zmíněných postřehů však potvrzuji, že práce Lucie Remešové splňuje kritéria určená pro vypracování bakalářské práce. Při zohlednění celého procesu vzniku práce a konečného výsledku navrhuji hodnocení **velmi dobře** a doporučuji práci k obhajobě.

dr Renata Rusin Dybalska
vedoucí práce